

Na osnovu člana 19. Statuta Koalicije udruženja izbjeglica u Republici Srbiji Osnivačka Skupština Koalicije udruženja izbjeglica u Republici Srbiji, koja je održana 17.12. 2008. godine u Beogradu, donijela je

PROGRAM KOALICIJE UDRUŽENJA IZBJEGLICA U R. SRBIJI

Uvod

Jedan od glavnih problema izbjegličke populacije u Republici Srbiji jeste njena neorganizovanost. Prema nezvaničnim podacima u R. Srbiji postoji preko 60 udruženja koja su osnovana od strane izbjeglica. Značajan dio tih udruženja nema adekvatne organizacione, kadrovske i finansijske kapacitete da samostalno rješava brojne probleme sa kojima se suočava izbjeglička populacija. U prethodnom periodu bilo je nekoliko inicijativa da se osnuje ozbiljna koordinacija izbjegličkih udruženja koja bi svojom organizacionom strukturon i jasnim programskim opredjeljenjem stekla ugled i kredibilitet u javnosti i imala legitimitet da zastupa izbjegličku populaciju pred predstavnicima vlasti u regionu i međunarodne zajednice. Međutim, nijedna od ovih inicijativa nije bila uspješna.

Kvalitetno organizovanje udruženja izbjeglica, u prvom redu, treba da osigura aktivno učešće izbjeglica, u javnom životu i političkoj javnosti R. Srbije. Pravo na pristup pravima u R. Srbiji, R. Hrvatskoj, R. Sloveniji i BiH može se i treba ostvariti posredstvom našeg zajedničkog djelovanja. Isto vrijedi i za naš udio u stvaranju svijesti u javnosti R. Srbije, o potrebi da izbjeglice, kao najveće žrtve ratova na prostoru bivše Jugoslavije, postanu stvarna briga države. Stavljanjem pitanja izbjeglica na vrh dnevnog reda kod demokratske vlasti u R. Srbiji stvaraju se preduslovi da se, u saradnji sa državama nastalim na prostoru bivše SFRJ, sveobuhvatno i trajno riješe njihovi problemi u narednom periodu .

Koalicija udruženja izbjeglica u R. Srbiji (u daljem tekstu: Koalicija) nastala je sa punom sviješću o svojoj ulozi u zalaganju za osnovna ljudska prava izbjeglica kroz aktivno učešće u društvenom životu R. Srbije. Isto tako, Koalicija će djelovati kao organizacija demokratske orijentacije, koja jedino u saradnji i partnerstvu sa nadležnim državnim organima R. Srbije, R. Hrvatske, R. Slovenije i BiH, organima pokrajinske, entitetske i lokalne uprave, međunarodnim organizacijama, privatnim i civilnim sektorom, može da ostvari svoja načela i programske ciljeve i da ispuni interes i očekivanja svojih članova. Posebnu pažnju Koalicija će usmjeriti na uspostavljanje saradnje sa političkim predstavnicima srpske zajednice u Hrvatskoj, R. Sloveniji i BiH.

Koalicija pod pojmom izbjeglica podrazumjeva izbjeglice, prognana lica i ratom ugrožena lica (državlјani SR Jugoslavije, odnosno Srbije koji su došli iz drugih republika bivše SFRJ u periodu od 1990. do 1996. godine; vojna lica i članovi njihovih porodica koja nisu bila u evidenciji državlјana SR Jugoslavije, odnosno Srbije, a nisu dobila status izbjeglice i dr.), kao i bivše izbjeglice, prognana lica i ratom pogodenata lica koja su izgubila isti status u prethodnom periodu. Posebno želimo naglasiti da većina sadašnjih i bivših izbjeglica, prognanih i ratom pogodenih lica nisu riješila svoja imovinsko-pravna pitanja u zemljama porjekla, kao ni i osnovna pitanja u procesu integracije (stanovanje i zapošljavanje).

Osnovna načela za koje ćemo se zalažati u našem djelovanju su:

- Poštovanje čovjeka, njegovog dostojanstva, prava i sloboda nezavisno od njegove nacionalne, rasne, vjerske ili druge pripadnosti,
- Solidarnost prema zapostavljenim i ugroženim pojedincima i grupama,
- Vladavina prava i jednakost pred zakonom,
- Nediskriminacija,
- Regionalna saradnja.

Opšti ciljevi Koalicije su:

1. Dobrovoljni i održiv povratak izbjeglica u R. Hrvatsku, R. Sloveniju, i BiH,
2. Integracija izbjeglica koji ne žele ili ne mogu da se vrate u zemlju porjekla,
3. Ostvarenje ljudskih prava izbjeglica,
4. Zaštita nacionalnih prava Srba u R. Hrvatskoj kroz različite oblike autonomije (personalna, kulturno-prosvjetna, manjinska samouprava)
5. Zaštita nacionalnih prava Srba u Bosni i Hercegovini kroz poštovanje Dejtonskog sporazuma.

REPUBLIKA HRVATSKA

Srbi u R. Hrvatskoj teško obnavljaju svoju građansku ravnopravnost u mnogim oblastima društvenog života. Statusna, stečena, imovinska i druga prava još uvijek se teško ostvaruju. Učešće pripadnika srpske zajednice u javnim i opštim poslovima hrvatskog društva drastično je narušeno 90-tih godina. Državna uprava, sudovi, policija, vojska, obrazovne i kulturne institucije uvelike su ispraznjene od građana srpske nacionalnosti.

Medunarodni dokumenti, ustav, zakoni, sporazumi, odluke i deklaracije:

- Opšta deklaracija o pravima čovjeka,
- Međunarodni Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda,
- Evropska socijalna povelja,
- Evropska okvirna Konvencija za zaštitu nacionalnih manjina,
- Ustav Republike R. Hrvatske,
- Izjava vijećnika konstitutivne Skupštine Srpskog narodnog vijeća 1997. godine
- Erdutski sporazum,
- Pismo Republike Hrvatske Savjetu bezbednosti UN o dovršenju mirne reintegracije Istočne Slavonije, Baranje i zap. Srijema,
- Sporazum o sukcesiji,
- Sarajevska deklaracija
- Sporazum između SR Jugoslavije i R. Hrvatske o socijalnom osiguranju,
- Sporazum između R. Hrvatske i Srbije i Crne Gore (SiCG) o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG te srpske i crnogorske manjine u Hrvatskoj,
- Sporazum o normalizaciji odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i Republike Hrvatske,
- Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina,

Programski ciljevi i zadaci Koalicije su:

I OBNOVA, POVRAT IMOVINE I RIJEŠAVANJE PITANJA NOSIOCA

STANARSKOG PRAVA

- Organizovana obnova (IV-VI kategorija) ili novčana naknada (I-III kategorija) za obnovu porušenih i oštećenih porodičnih kuća i stanova,
- Rješavanje žalbi u drugostepenom postupku na negativna rješenja županijskih komisija vezano za obnovu porodičnih kuća,
- Rješavanje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje nosioca stanarskog prava na području i izvan područja posebne državne skrbi (ratom pogodjena područja) koji su se prijavili za navedeni program, uz pravo na otkup pod istim uslovima koji su važili za ostale građane,
- Povrat stanova nosioca stanarskog prava gdje je to moguće uz pravo na otkup pod istim uslovima koji su važili za ostale građane,
- Novčana naknada za nosioce stanarskog prava koji se ne žele ili ne mogu vratiti,
- Pronalaženje vlasnika imovine koji su nepoznati i nedostupni državnim organima,
- Povrat zauzetog poljoprivrednog zemljišta,
- Povrat preostalih porodičnih kuća i stanova u privatnom vlasništvu,
- Rješavanje pitanja sporne kupovine kuća od strane APN-a, u korist oštećenih vlasnika,
- Poništenje nevažećih, iznuđenih i nesrazmernih ugovora o zamjeni nekretnina sačinjenih poslije 31.12.1990. godine

- Povrat preostale imovine institucijama srpske zajednice u Hrvatskoj,
- Obnova porušenih kulturnih i istorijskih spomenika,
- Obnova porušenih crkava i parohijskih domova,
- Obnova kuća i objekata koji predstavljaju kulturnu baštinu pojedinih područja,

Mjere i aktivnosti:

- Pratiti realizaciju akcionog plana hrvatske Vlade za ubrzano sprovođenje stambenog zbrinjavanja na području i van područja posebne državne skrbi za izbjeglice- nosioce stanarskog prava koji se žele ili ne mogu vratiti u R. Hrvatsku (poštovanje preuzetih rokova, kvalitet uređenih stambenih objekata, uslovi za dobijanje pozitivnog rešenja...),
- Završetak procesa povrata imovine,
- Pratiti realizaciju Sporazuma između HDZ i SDSS o saradnji u Vladi Republike Hrvatske i hrvatskom Saboru,
- Uputiti zahtjev hrvatskoj strani da ubrza riješavanje žalbi u drugostepenom postupku,
- Uputiti zahtjev hrvatskoj strani da bivši nosioci stanarskog prava, koji su dobili stan ili kuću kroz stambeno zbrinjavanje, ostvare pravo na otkup pod istim uslovima koji su važili za sve ostale građane,
- Uputiti zahtjev hrvatskoj strani da ubrza riješavanje tužbi u vezi sporne kupovine kuća od strane APN-a,
- Uputiti zahtjev za reviziju ugovora o zamjeni nekretnina koji su skopljeni pod nepovoljnim okolnostima i pritiscima,
- Uputiti zahtjev hrvatskoj strani da izradi akcioni plan obnove kulturnih i istorijskih spomenika,
- Uputiti zahtjev hrvatskoj strani da ubrza obnovu crkava i parohijskih domova,

II IMOVINSKO-PRAVNA PITANJA I STEČENA PRAVA

- Riješavanje problema prisilne naplate sudskih troškova u procesima za naknadu štete radi smrti člana porodice ili za uništenu ili oštećenu imovinu izvan područja ratnih djelovanja,
- Riješavanje problema prisilne naplate sudskih troškova koji su nastali u procesima po svim zahtjevima i tužbama po bilo kom osnovu,
- Naknada štete radi smrti člana porodice ili za oštećenu imovinu izvan područja ratnih djelovanja, kao i na ratom zahvaćenom području,
- Novčana naknada za uništenu i otuđenu pokretnu imovinu,
- Novčana naknada za uništene poslovne prostore,
- Novčana naknada za izgubljenu dobit zbog uništenih poslovnih prostora,
- Novčana naknada za uništene kuće i stanove u privatnom vlasništvu,
- Novčana naknada za bespravno korišćenje kuća i stanova u privatnom vlasništvu od 1995. godine do trenutka povratka u posjed,
- Novčana naknada za lica koja su godinama i decenijama, do početka ratnih dejstava, uplaćivala sredstva u Stambeni fond tj. za izgradnju stanova, a nisu dobila stan,
- Novčana naknada za lica koja nisu učestvovala u pretvorbi društvenog vlasništva i procesu privatizacije,
- Ostvarivanje prava na dionice za izbjeglice u procesu privatizacije državnih i javnih preduzeća pod jednakim uslovima,
- Ostvarivanje prava na intelektualnu svojinu,
- Priznavanje radnog staža i ostalih prava iz oblasti penzionog osiguranja stečenog na područjima bivše RSK,

- Priznanje radnog staža i ostalih prava iz penzиона-invalidskog osiguranja za lica koja su pod pritiskom i pretnjama napustila područja van ratnih dejstava tj. od 1991. godine na dalje,
- Priznanje radnog staža kao izbjegličkog staža.
- Ostvarivanje prava na dospjeli, a neisplaćene penzije, kao i svih ostalih prava iz penziona-invalidskog osiguranja od 1991. godine do ponovne uspostave,
- Priznavanje poljoprivredne penzije bez uplate poljoprivrednih doprinosa za period 1991-1997. godina
- Rješavanje ostalih problema sa kojima se suočavaju penzioneri koji svoje penzije primaju iz Hrvatske

Mjere i aktivnosti:

- Uputiti zahtjev Vladi R. Srbije i Vladi R. Hrvatske da započnu pregovore o postizanju Sporazuma o imovinsko-pravnim pitanjima,
- Uputiti zahtjev Evropskoj komisiji, Savjetu Evrope i OSCE-u da pruže podršku započinjanju pregovora između Vlade R. Srbije i Vlade R. Hrvatske o postizanju Sporazuma o imovinsko-pravnim pitanjima,
- Uputiti zahtjev hrvatskoj strani za povrat stanova nosioca stanarskog prava gdje je to moguće,
- Uputiti zahtjev Vladi Hrvatske, Vladi Srbije i Evropskoj komisiji da sazovu donatorsku konferenciju s ciljem obezbjeđivanja sredstava za novčanu naknadu nosiocima stanarskog prava koji se ne žele ili ne mogu vratiti u R. Hrvatsku,

III CIVILNE ŽRTVE RATA, NESTALI I POGINULI TE PROGONI I SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

- Prestanak hapšenja i progona lica srpske nacionalnosti na osnovu neutemeljenih i inskonstruisanih optužbi o počinjenim zločinima i ratnim aktivnostima što unosi nemir, nesigurnost i sumnju u vladavinu prava (Zakon o amnestiji), pokretanje krivične odgovornosti za lica koja su lažno svjedočila u tim procesima.
- Procesuiranje svih lica koja su počinila ratne zločine na osnovu validnih dokaza, prema međunarodnim standardima, bez obzira na nacionalnu pripadnost.
- Ravnopravan tretman svih civilnih žrtava rata i nestalih lica,
- Ubrzati proces eshumacije i identifikacije nestalih lica iz rata 1991-1995. godine,
- Eshumacija i sahrana ubijenih lica iz rata 1941-1945. godine i civilizacijsko obilježavanje mjesta gdje su ta lica ubijena bez politizacije i zloupotreba u političke ili druge svrhe,
- Revizija popisa osumnjičenih i procesuiranih lica srpske nacionalnosti s ciljem da svi oni koji nisu krivi ni odgovorni, da žive kao slobodni ljudi,
- Pravična naknada za bivše logoraše

Mjere i aktivnosti

- Uputiti zahtjev hrvatskoj strani da objavi konačni spisak lica srpske nacionalnosti protiv kojih se vodi krivični postupak i da svako hapšenje mora biti na osnovu međunarodne potjernice,
- Pružiti podršku Odboru regionalne kordinacije udruženja porodica nestalih lica,
- Uputiti zahtjev za dosljedno poštovanje Zakona o amnestiji,
- Založiti se za punu saradnju hrvatskog i srpskog pravosuđa (revizija optužnica, informacije o optužnicama za ratne zločine, tekući sudski postupci, revizija presuda u odsustvu...),

- Novčana naknada za lica koja su na optužena i osuđena osnovu lažnih svjedočanstava,
- Založiti se za efikasan i transparentan rad sudova,

IV RAZVOJ POVRATNIČKIH SREDINA

- Obnova privredne infrastrukture (putevi, vodovodi, elektromreža, mostovi),
- Obnova socijalne infrastrukture (škole, ambulante, vrtići, domovi za stara lica, dnevni boravci, domovi kulture),
- Udrživanje poljoprivrednih proizvođača u zadruge,
- Razvoj poljoprivredne proizvodnje
- Razvoj seoskog turizma,
- Razvoj malog preduzetništva,
- Realizacija mjera aktivne politike zapošljavanja,
- Jačanje kadrovskih i stručnih kapaciteta opština,
- Jačanje budžeta opština tj. obezbjeđivanje dodatnih sredstava za opštine sa malim budžetskim mogućnostima,

Mjere i aktivnosti:

- Zalagati se za podršku povratničkim porodicama i zadrugama u izradi projekata za pretpriступne fondove (IPA) i državne i županijske razvojne agencije,
- Zalagati se da se u saradnji sa hrvatskom agencijom za malo preduzetništvo, hrvatskom bankom za obnovu i razvoj, županijama i opštinama osiguraju kreditne garancije za kredite u cilju finansiranja razvojnih i proizvodnih programa povratnika,
- Zalagati se za edukaciju porodičnih gospodarstava i članova zadruga,
- Zalagati se za dodatne podsticaje sredinama koje značajno zaostaju u razvoju,
- Zalagati se za aktivno učešće povratnika u razvoju povratničkih sredina,
- Zalagati se za realizaciju Sporazuma o saradnji HDZ-a i SDSS-a.

V PROPORCIONALNA ZASTUPLJENOST

- Istorjsko pravo Srba u Hrvatskoj garantovano Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, Erdutskim sporazumom i Pismom namjere hrvatske Vlade,
- Zapošljavanje pripadnika pripadnika srpske nacionalnosti u državnim i javnim službama (pravosuđe, državna uprava, policija, predškolske ustanove, škole, vrtići, bolnice, upravni i školski odbori i dr.) na državnom, županijskom i opštinskom nivou u skladu sa Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina,
- Političko učešće pripadnika srpske nacionalnosti u predstavničkim i izvršnim organima opština i županija gdje za to postoje zakonske pretpostavke,
- Reformisanje načina biranja manjinskih predstavnika u Hrvatski sabor tj. da birači srpske nacionalnosti budu izjednačeni sa biračima pripadnicima većinskog naroda (tzv. većinska lista) s tim da dosadašnje pravo na najmanje tri mandata ne može biti dovedeno u pitanje,
- Zapošljavanje pripadnika srpske nacionalnosti u Jedinicama za provedbu projekata Regionalno operativnih programa (ROP), Regionalnim županijskim razvojnim agencijama i Centrima za preduzetništvo,

Mjere i aktivnosti:

- Zalagati se za usklađivanje statuta opština za Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina,
- Pratiti realizaciju akcionog plana za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (planirane mjere, rokovi..)

VI MANJINSKA SAMOUPRAVA

- Oblik etničke autonomije u svim onim pitanjima koja pripadaju korpusu prava pripadnicima srpske nacionalnosti,
- Pravo na izražavanje, te očuvanje i razvijanje nacionalnoga, kulturnoga, jezičkoga i vjerskog identiteta,
- Pravo da u saradnji sa nadležnim vlastima, odlučuje u sledećim oblastima: prostorno planiranje, zaštita životne sredine, zaštita istorijske i kulturne baštine, obrazovanje i sl.
- Pravo na dvojezičnost tj. da opštinske i gradske vlasti statutima regulišu da se uz hrvatski jezik i latinično pismo na službenim natpisima koristi srpski jezik i cirilično pismo,
- Pravo na upotrebu srpskog jezika u privatnoj, javnoj i službenoj upotrebi,
- Pravo na upotrebu nacionalnih simbola Srba (zastava, grb) na javnim mjestima uz isticanje zastave i grba R. Hrvatske,
- Pravo na očuvanje i povratak tradicionalnih naziva, oznaka i toponima,
- Pravo na davanje naziva naseljima, ulicama i trgovima imena osoba i događaja značajnih za kulturu, tradiciju i istoriju Srba u Hrvatskoj,

Mjere i aktivnosti:

- Zalagati se za poboljšanje položaja opštinskih i županijskih vijeća Srba u Hrvatskoj i rješavanje njihovih finansijskih, radnih i statusnih problema,
- Zalagati se za zakonsko regulisanje položaja Srpskog narodnog vijeća kao nacionalne koordinacije tako da ono bude prihvaćeno kao institucija manjinske samouprave,
- Zalagati se za dosljednu primjenu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina,

VII KULTURNO-PROSVJETNA AUTONOMIJA

- Pravo na osnivanje udruženja, fondova i fondacija,
- Pravo na osnivanje ustanova za obavljanje kulturne (kulturno- umjetnička društva i dr.) izdavačke, muzejske, arhivske, bibliotekarske i naučne djelatnosti,
- Pravo na osnivanje srpskih medija (TV, radio, novine, časopisi i dr.),
- Pravo na organizovanje dopunske nastave na srpskom jeziku u školama koje pohađa mali broj djece srpske nacionalnosti,
- Pravo na organizovanje redovne nastave na srpskom jeziku u mjestima gdje postoji značajan broj djece srpske nacionalnosti,
- Štampanje udžbenika za osnovnu i srednju škole na srpskom jeziku i ciriličnom pismu,

Mjere i aktivnosti:

- Zalagati se za organizovanje dopunske nastave na srpskom jeziku i pismu u školama gdje je mali broj učenika srpske nacionalnosti,
- Zalagati se za organizovanje redovne nastave na srpskom jeziku u mjestima gdje postoji značajan broj dece srpske nacionalnosti,
- Zalagati se za osnivanje predškolskih ustanova,
- Zalagati se za uključivanje značajnih ličnosti, događaja i djela iz istorije Srba u Hrvatskoj u nacionalne školske programe,
- Isticati važnu ulogu Srba kada se govori o antifašizmu u Hrvatskoj,
- Zalagati se za obezbjeđivanje materijalnih i finansijskih sredstava kulturno-prosvjetnim institucijama Srba u Hrvatskoj.

VIII OSTALA PITANJA

- Riješiti problem lica sa statusom trajno nastanjenog stranca u dobijanju hrvatskog državljanstva,
- Priznati državljanstvo R. Hrvatske svim građanima koji su u R. Hrvatskoj živjeli/radili određen broj godina;
- Riješiti pitanje izdavanja svjedočanstva o završenim razredima /školi u RSK (1992-1995. godine),
- Riješiti problem miniranih područja,
- Riješiti pitanja u vezi sa reintegracijom u sistem socijalne i zdravstvene zaštite za lica kojima je istekao povratnički status u vremenu od šest meseci (zeleni karton),
- Riješiti pitanje psihosocijalne rehabilitacije izbjeglica, a posebno logoraša, boraca, invalida i njihovih porodica (tzv. Vijetnamski sindrom).

Mjere i aktivnosti.

- Uputiti zahtjev da se pojednostavi i ubrza procedura za dobijanje hrvatskog državljanstva za lica sa statusom trajno nastanjenog stranca,
- Uputiti zahtjev da se pojednostavi i ubrza procedura priznavanja državljanstva R. Hrvatske svim građanima koji su u R. Hrvatskoj živjeli/radili određen broj godina;
- Pružiti podršku licima koja imaju saznanja o postavljenim minama s ciljem da se smanji na minimum rizik od tragičnih slučajeva ubojstva ili ranjavanja civilnog stanovništva u povratničkim krajevima,
- Zalagati se za programe psihosocijalne rehabilitacije izbjeglica, a posebno logoraša, boraca, invalida i njihovih porodica (tzv. Vijetnamski sindrom).

BOSNA I HERCEGOVINA

Međunarodni dokumenti, Ustavi, zakoni, sporazumi, odluke i deklaracije:

- Opšta deklaracija o pravima čovjeka,
- Međunarodni Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda,
- Evropska socijalna povelja,
- Evropska okvirna Konvencija za zaštitu nacionalnih manjina,
- Dejtonski sporazum – Ustav BiH
- Vašingtonski sporazum –Ustav Federacije BiH
- Sporazum o sukcesiji,
- Sarajevska deklaracija,
- Ustav Republike Srpske,

Ciljevi i zadaci Koalicije su:

I OBNOVA I POVRAT IMOVINE

- Obnova svih porušenih i oštećenih kuća i stanova,
- Povrat uzruperanog poljoprivrednog zemljišta,
- Povrat presotalih kuća, stanova i poslovnog prostora zakonskim vlasnicima;
- Obnova porušenih kulturnih i istorijskih spomenika;
- Obnova porušenih pravoslavnih crkava, groblja i parohijskih domova,

Mjere i aktivnosti

- Ostvariti cijelovit uvid u dosadašnju realizaciju Dejtonskog mirovnog ugovora, Bečkog sporazuma o sukcesiji i rezolucija UN i EU na prostoru oba entiteta BiH i stanje predociti nadležnim domaćim i međunarodnim institucijama;
- Javno upozoriti nadležne institucije u BiH da po ubrzanim postupku riješe molbe, žalbe i urgencije izbjeglica iz Srbije;
- Inicirati donošenje akcionog plana za obnovu svih istorijskih, kulturnih i vjerskih objekata na području BiH.

II IMOVINSKO-PRAVNA PITANJA I STEČENA PRAVA

- Novčana naknada za nepokretnu imovinu koja se ne može vratiti iz objektivnih razloga (razlozi: potpuno uništена imovina, nedostatak osnovne infrastrukture, nemogućnost pristupa osnovnim pravima iz socijalne i zdravstvene zaštite),
- Riješavanje pitanja imovine osoba sa posebnim potrebama,
- Riješavanje problema prisilne naplate sudskih troškova koji su nastali u procesima po svim zahtjevima i tužbama po bilo kom osnovu,
- Naknada štete radi smrti člana porodice ili za oštećenu imovinu izvan područja ratnih djelovanja, kao i na ratom zahvaćenom području,
- Novčana naknada za uništenu i otuđenu pokretnu imovinu,
- Novčana naknada za uništene poslovne prostore,
- Novčana naknada za izgubljenu dobit zbog uništenih poslovnih prostora,
- Novčana naknada za uništene kuće i stanove u privatnom vlasništvu,

- Novčana naknada za bespravno korišćenje kuća i stanova u privatnom vlasništvu od 1995. godine do trenutka povratka u posjed,
- Novčana naknada za pokretnu imovinu,
- Ostvarivanje prava na intelektualnu svojinu;
- Ostvarivanje prava na dionice u procesu privatizacije državnih i javnih preduzeća pod jednakim uslovima,
- Povratak stare devizne šteednje.

Mjere i aktivnosti:

- Uputiti zahtjev Vladi Srbije i Savjetu ministara BiH da započnu pregovore o postizanju Sporazuma o imovinsko-pravnim pitanjima;

III CIVILNE ŽRTVE RATA, NESTALI I POGINULI

TE PROGONI I SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

- Ravnopravan tretman svih civilnih žrtava rata i nestalih lica;
- Ubrzanje procesa eshumacije i identifikacije nestalih lica;
- Revizija popisa osumljičenih i procesuiranih lica srpske nacionalnosti s ciljem da svi koji nisu krivi ni odgovorni, da žive kao slobodni ljudi;
- Procesuiranje svih lica koja su počinila ratne zločine na osnovu validnih dokaza, prema međunarodnim standardima, bez obzira na nacionalnu pripadnost,
- Eshumacija i sahrana ubijenih lica iz rata 1941-1945. godine i civilizacijsko obilježavanje mjesta gdje su ta lica ubijena bez politizacije i zloupotreba u političke ili druge svrhe,

Mjere i aktivnosti:

- Uputiti zahtjev sudovima da saopšte spisak lica protiv kojih se vodi krivični postupak za zločine genocida, običaja rata
- Zalagati se za punu saradnju srpskog pravosuđa i pravosuđa na nivou BiH i oba entiteta,
- Založiti se za efikasan i transparentan rad sudova,

IV RAZVOJ POVRATNIČKIH SREDINA

- Obnova privredne infrastrukture (putevi, vodovodi, elektromreža, mostovi),
- Obnova socijalne infrastrukture (škole, ambulante, vrtići, domovi za stara lica, dnevni boravci, domovi kulture)
- Razvoj malog i srednjeg preduzetništva,
- Razvoj poljoprivredne proizvodnje,
- Udruživanje poljoprivrednih proizvođača u zadruge,
- Jačanje kadrovskih i stručnih kapaciteta opština,
- Jačanje budžeta opština tj. obezbeđivanje dodatnih sredstava za opštine sa malim budžetskim mogućnostima

Mjere i aktivnosti:

- Zalagati se za podršku povratničkim porodicama i zadrugama u izradi projekata za prepristupne fondove (IPA) i državne i županijske razvojne agencije,
- Zalagati se za edukaciju porodičnih domaćinstava i članova zadruga,
- Zalagati se za dodatne podsticaje sredinama koje značajno zaostaju u razvoju,
- Zalagati se za učešće povratnika u svim programima razvoja povratničkih sredina.

V PROPORCIONALNA ZASTUPLJENOST

- Zapošljavanje pripadnika srpske zajednice u državnim i javnim službama (pravosuđe, državna uprava, policija, predškolske ustanove, škole, vrtići, bolnice, upravni i školski odbori i dr.) na kantonalm, županijskom i opštinskom nivou,
- Političko učešće pripadnika srpske zajednice u predstavničkim i izvršnim organima opština, kantona i županija gdje za to postoje zakonske prepostavke,

Mjere i aktivnosti:

- Zalagati se za poštovanje odredbe o ravnopravnosti tri naroda na nivou BiH,

VI OČUVANJE NACIONALNOG, KULTURNO-PROSVJETNOG I VJERSKOG IDENTITETA SRBA U DIJELU BOSNE I HERCEGOVINE GDJE SU U MANJINI

- Pravo na dvojezičnost ili trojezičnost (bosanski, hrvatski i srpski jezik; cirilica i latinica);
- Pravo na upotrebu srpskog jezika na svim nivoima i u svim zvaničnim okolnostima;
- Pravo na očuvanje i povratak tradicionalnih naziva i oznaka;
- Pravo na davanje naziva naseljima, ulicama, trgovima i javnim objekatima imena osoba i događaja značajnih za kulturu, tradiciju i istoriju Srba u Bosni i Hercegovini,
- Pravo na osnivanje udruženja, fondova i fondacija,
- Pravo na osnivanje ustanova za obavljanje kulturne (kulturno- umjetnička društva i dr.) izdavačke, muzejske, arhivske, bibliotečke i naučne djelatnosti,
- Pravo na osnivanje medija srpske zajednice (TV, radio, novine, časopisi i dr.),
- Pravo na organizovanje dopunske nastave na srpskom jeziku u škola gdje je mali broj učenika srpske nacionalnosti,
- Pravo na organizovanje redovne nastave na srpskom jeziku u mjestima gdje postoji značajan broj dece srpske nacionalnosti,
- Štampanje udžbenika za osnovnu i srednju škole na srpskom jeziku i ciriličnom pismu,

Mjere i aktivnosti:

- Zalagati se za organizovanje dopunske nastave na srpskom jeziku i pismu u školama gdje je mali broj učenika srpske nacionalnosti,
- Zalagati se za organizovanje redovne nastave na srpskom jeziku u mjestima gdje postoji značajan broj dece srpske nacionalnosti,
- Zalagati se za osnivanje predškolskih ustanova,
- Zalagati se za uključivanje značajnih ličnosti, događaja i djela iz istorije Srba u Bosni i Hercegovini u nacionalne školske programe,
- Zalagati se za obezbjeđivanje materijalnih i finansijskih sredstava za kulturno-prosvjetnu djelatnost.
- Zalagati se za uvid u sadržaj nastave u osnovnim i srednjim školama i iniciranje nastave na srpskom jeziku i upotrebe cirilice;
- Pokrenuti inicijative za promjenu naziva naselja, ulica, trgova i javnih objekata imena osoba i događaja značajnih za kulturu, tradiciju i istoriju Srba u Bosni i Hercegovini,
- Pokrenuti inicijative za štampanje kapitalnih djela istaknutih naučnih i kulturnih radnika srpske nacionalnosti.

REPUBLIKA SRBIJA

Medunarodni dokumenti, ustav, zakoni, sporazumi, odluke i deklaracije:

- Međunarodni Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda,
- Evropska socijalna povelja,
- Evropska okvirna Konvencija za zaštitu nacionalnih manjina,
- Ustav Republike Srbije,
- Dejtonski sporazum,
- Sporazum o sukcesiji,
- Sarajevska deklaracija,
- Sporazum između SR Jugoslavije i R. Hrvatske o socijalnom osiguranju,
- Sporazum između R. Hrvatske i Srbije i Crne Gore (SiCG) o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG te srpske i crnogorske manjine u Hrvatskoj,
- Sporazum o normalizaciji odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i Republike Hrvatske,
- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i internu raseljenih lica Vlade Republike Srbije,
- Strategija za smanjenje siromaštva

Ciljevi i zadaci Koalicije:

I RIJEŠAVANJE PITANJA STANOVANJA

- Većina izbjeglica nije rješila svoj glavni životni problem, stanovanje.
- Nedostatak zakonskog okvira koji bi definisao uslove i kriterijume pomoći u zadovoljavanju stambenih potreba izbjeglica,
- Nedostatak propisa koji bi uredili pitanja korišćenja, zakupa i stjecanja vlasništva na stanovima i kućama za izbjeglice, izgrađenim sredstvima iz budžeta i donacija,
- Pomoć za zadovoljavanje stambenih potreba izbjeglica treba da bude ravnomjerno regionalno raspoređena,
- Siromašne opštine ne mogu da obezbjede parcele za stambenu izgradnju,
- Problemi u legalizaciji izgrađenih stambenih objekata,
- Otežan ili onemogućen pristup imovinskim pravima u zemljama porjekla,
- Različit tretman pri rješavanju stambenog pitanja pri kupnji prvog stana u odnosu na izgradnju stambene jedinice,
- Nedostatak propisa o ulaganju vlasnika parcela u komunalnu infrastrukturu, što im se ne prizna u revalorizaciju poreza za prenos apsolutnih prava, taksa na priključak struje i vode, taksa za legalizaciju i slično,
- Problem dobijanja rješenja o kućnom broju (naročito u novim izbjegličkim naseljima),
- Problem legalizacije objekata na parcelama koje je prodala opština/država.

Mjere i aktivnosti

- Zalagati se za reviziju postojeće Nacionalne strategije za rješavanje pitanja izbjeglica i internu raseljenih lica
- Zalagati se za izmjenu zakona o izbjeglicama,
- Zalagati se za osnivanje opštinskih Savjeta (komisija) za rješavanje pitanja izbjeglica,
- Zalagati se za uključivanje predstavnika Koalicije u opštinske Savjete (komisije)
- Zalagati se za izradu opštinskih planova za rješavanje pitanja izbjeglica,

- Uputiti zahtjev da se riješi pitanje vlasništva stanova izgrađenih sredstvima stranih donatora tj. da izbjeglice postanu vlasnici stanova,
- Zalagati se da pravni okvir za stambenu izgradnju koja nije tržišna, treba da bude regulisan zakonom o socijalnom stanovanju,
- Uputiti zahtjev da predstavnik Koalicije prisustvuje sjednicama Komisije za koordinaciju procesa trajne integracije izbjeglica,
- Zalagati se za obezbjeđivanje povoljnih kredita sa niskom kamatnom stopom i dužim grejs periodom otplate,
- Zalagati da se u vezi sa programom otkupa seoskih domaćinstava omogući korisničkim porodicama da sopstvenim novčanim sredstvima pokriju punu cijenu izabranog domaćinstva,
- Zalagati se da programe otkupa seoskih domaćinstava treba da prate i grantovi u poljoprivrednim mašinama i/ili stoci,
- Zalagati se da svim izbjeglicama koji su na bilo koji način kupila građevinski plac ili stari objekat treba omogućiti donaciju u građevinskom materijalu u svrhu izgradnje, rekonstrukcije ili dovršenja izgradnje stambenog objekta. Lokalne vlasti trebalo bi da ova lica oslobode plaćanja naknada za građevinsko zemljište,
- Zalagati se da je u programe stambenog zbrinjavanja nužno što više uključiti višestruko ugrožene porodice i pojedince kako u kolektivnom tako i u privatnom smeštaju (teško bolesni, ekstremno siromašni, osobe sa invaliditetom, podstanari, posebno kada žive sami i imaju slabo razvijenu mrežu socijalnih kontakata),
- Zalagati se da kod stambene izgradnje za izbjeglice treba voditi računa i o realnim mogućnostima za njihovo zapošljavanje u okolini mjesta stanovanja,
- Zalagati se da Republika Srbija posebno finansijski pomogne one opštine koje su do sada podnijele najveći teret u integraciji izbjeglica i njihovom stambenom zbrinjavanju. Opštine koje su do sada bile nevoljne da sprovode programe integracija izbeglica treba "ohrabrivati" finansijskim i drugim mjerama,
- Zalagati se da se neuseljen stambeni fond namenjen izbeglicama što prije stavi u funkciju, odnosno, putem konkursa isti, raspodjeli,
- Zalagati se da se preduzmu koraci radi legalizacije bespravno podignutih stambenih objekata za izbjegla i raseljena lica,
- Zalagati se da institucije Srbije prihvate nadležnost za nezvanične kolektivne centre i da omoguće pristojne uslove života ljudima u njima; njihove žitelje takođe, treba uključiti u programe stambenog zbrinjavanja,
- Zalagati se za reviziju stanova i kuća koji su izgrađeni za potrebe izbjeglica
- Zalagati se da kod raspodjele stambenih jedinica, putem konkursa ne pravi razlika između prebivališta i boravišta, odnosno posjedovanja lične karte R. Srbije i važeće izbjegličke legitimacije.
- Zalagati se za mogućnost kupnje građevinskog materijala za izgradnju prve stambene jedinice (prema standardima za broj članova porodice) bez plaćanja PDV-a (isto kao i kod kupnje prvog stana),
- Zalagati se za oslobođanje od plaćanja svih poreza i taksa koje se odnose na izgradnju stambene jedinice (taksa na priključak struje i vode, poreza na prenos apsolutnih prava, poreza na legalizaciju),
- Zalagati se za oslobođanje plaćanja poreza na građevinsko zemljište i poreza za ekološku zaštitu, sve dok se zemljište vodi kao njiva odnosno dok je objekat u izgradnji,
- Zalagati se za omogućavanje plaćanja svih poreza u više rata,
- Zalagati se da u slučajevima kada vlasnici parcela finansiraju izgradnju komunalne infrastrukture da im se umanjuju odgovarajući porezi, jer je nelogično da se

- zahvaljujući njihovim uloženim sredstvima povećava vrijednost zemljišta i da se na tako novu i veću vrednost još plaća uvećani porez (dvostruko oporezivanje),
- Zalagati se mogućnost dobijanja privremenih rješenja o kućnom broju, sve dok se ne steknu uslovi za legalizaciju (izrada detaljnih regulacionih planova, na koje izbjeglice inače ne mogu da utječu),
  - Legalizaciju izgrađenih objekata sprovoditi nakon izvršene uknjižbe vlasništva.

II ZAPOŠLJAVANJE

- Visoki stepen nezaposlenosti je unutar izbjegličke populacije,
- Nedovoljan broj programa za zapošljavanje,
- Neke opštinske uprave ne izdaju radne knjižice nezaposlenim izbjeglicama pozivajući se na član 5. Pravilnika po kome nezaposleni mogu otvoriti radnu knjižicu u mjestima svog prebivališta,
- Mnogim izbeglicama nedostaju dokumenti koji bi potvrđivali njihovu stručnu spremu,
- Jedan dio izbjeglica nema JMBG iz zemlje porekla, koji je neophodan za Nacionalnu službu za zapošljavanje, a ako nemaju ni dokumenta iz svog matičnog ureda, ne mogu podnosi ni zahtjeve za državljanstvo da bi im se onda odredio JMBG u R. Srbiji.

Mjere i aktivnosti

- Zalagati se zai dosljedno sprovođenje Strategije za smanjenje siromaštva i Nacionalne strategije za zapošljavanje za period 2005-2010 god. koje definišu dodatne programe, mjere i aktivnosti za posebno ugrožene grupe, uključujući i izbjeglice,
- Zalagati se za individualno i grupno samozapošljavanje na osnovu beskamatnih kredita sa povoljnim rokom otplate,
- Zapošljavanje u poljoprivredi, posebno, za izbjeglice koji potječu iz ruralnih sredina, uz dodjelu obradive zemlje na trajno korišćenje ili u vlasništvo i obezbeđenje povoljnih kredita za poljoprivrednu mehanizaciju i proizvodne sirovine,
- Zalagati se za subvencionisanje djela troškova rada, čime bi preduzeća bila podsticana da zapošljavaju izbjeglice,
- Zalagati se za uključivanje izbjeglica u aktivne mjere zapošljavanja Nacionalne službe za zapošljavanje (sredstva za pokretanje sopstvenog posla)
- Definisati jedinstven postupak za izdavanje radnih knjižica izbjeglicama,
- Izmenjenniti postojeći Pravilnik o radnim knjižicama gdje je prebivalište osnov za njihovo izdavanje, jer to u slučaju izbjeglica nije primjenljivo (imaju boravište),
- Zalagati se za ostvarivanje prava kod Nacionalne službe za zapošljavanje i za izbjeglice koje nemaju JMBG iz zemlje porekla, sve dok ne steknu državljanstvo i JMBG Republike Srbije.

III DOKUMENTA

- Značajan dio izbjegličke populacije ima probleme sa pribavljanjem dokumenata,
- Spor postupak prijema izbjeglica u državljanstvo R. Srbije,
- Visoke novčane takse za prijem u državljanstvo za izbjeglice koji su taj status imali u R. Srbiji, a koji im je prestao ili ukinut,
- Jedan dio izbjeglica nema JMBG iz zemlje porekla (uglavnom je to R. Hrvatska),
- Jedan dio izbjeglica nema svjedočanstva o završenim razredima/školama u RSK.

Mjere i aktivnosti:

- Preporučiti Vladi Republike Srbije da u diplomatskim kontaktima sa vladama Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske inicira uspostavljanje direktne saradnje lokalnih organa u cilju olakšanog i besplatnog pribavljanja dokumenata za izbjeglice,
- Preporučiti svim akterima, Vladi Republike Srbije i njenim agencijama, međunarodnim organizacijama i bilatelarnim donatorima, da u skladu sa svojim mogućnostima obezbjede sredstva za podršku projektima koji imaju za cilj olakšano i besplatno pribavljanje dokumenata iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske, a koji su neophodni izbjeglicama u postupku integracije u R. Srbiji,
- Matične knjige iz Republike Hrvatske koje se još uvek nalaze u R. Srbiji, treba da budu vraćene,
- Što se tiče ubrzavanja i olakšavanja postupka prijema izbjeglica u državljanstvo Republike Srbije, preporuka Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srbije je da, prilikom rješavanja zahtjeva za prijem u državljanstvo daje prioritet izbjeglicama u odnosu na druga lica i da ujednači praksu lokalnih policijskih uprava u pogledu prijema zahtjeva za izbjeglicama za državljanstvo,
- Preporučiti nadležnim organima Republike Srbije, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu finansija i Komesarijatu za izbjeglice, da bilo širim tumačenjem propisa, bilo iniciranjem izmjene zakonskog rješenja, omoguće stjecanje državljanstva pod istim povlašćenim uslovima koji važe za izbjeglice i svim onim licima koja su taj status imala u R. Srbiji, i koji im je prestao ili ukinut,
- Zagovarati da se izbjeglicama, sa boravištem u R. Srbiji (izbjeglička legitimacija), omogući pravo na upis besplatnih akcija, po kriterijumima koji su važili za ostale građane,
- Preporučiti Ministarstvu pravde R. Srbije i Komesarijatu za izbjeglice R. Srbije da se organizuje besplatna pravna pomoć ili da za to ovlaste neku od NVO,
- Preporučiti Ministarstvu unutrašnjih poslova R. Srbije da se državljanstvo priznaje sa danom podnošenja zahtjeve, a ne sa danom izdavanja rješenja.

IV SOCIJALNA I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

- Problemi pristupa socijalnoj pomoći izbjeglica koji su u stanju socijalne potrebe, ali trenutno ne ostvaruju socijalnu zaštitu,
- Problemi pristupa zdravstvenoj zaštiti za one bivše izbjeglice kojima je izbjeglički status ukinut, ili se nisu odazvali registraciji izbjeglica, a nisu stekli državljanstvo i dokumenta Republike Srbije (dok traje postupak prijema u državljanstvo, često po 2 ili 3 godine navedena lica su bez zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite),
- Riješiti pitanje posebnog staža učesnicima oružanih akcija pripadnicima RSK do 05.08.1995. godine na osnovu člana 100 Zakona o osnovama penzionog i invalidskog osiguranja (poštovanje odluke Vrhovnog suda),
- Problem pristupa zdravstvenoj zaštiti izbjeglica, kojima je ukinut izbjeglički status, a žalbeni postupak još traje (imaju staru izbjegličku/prognaničku legitimaciju, bez JMB).

Mjere i aktivnosti:

- Preporučiti da prilikom ostvarivanja prava na materijalno obezbjeđenje porodice ne uzimati u obzir imovinu izbjeglica u zemlji porjekla ukoliko oni istu ne mogu da koriste,
- Preporučiti lokalnim samoupravama koje imaju mogućnosti za sopstvene programe jednokratne novčane pomoći da te programe u potpunosti otvore i za izbjeglice,
- Zalagati da se licima koja su izgubila izbjeglički status omogući pristup svim oblicima socijalne pomoći,

- Zalagati se za prevladavanje problema u vezi sa pristupom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti koje imaju izbjeglice u prelaznom periodu od gubitka izbjegličkog statusa do sticanja državljanstva R. Srbije i pribavljanja lične karte,
- Zalagati se adekvatno informisanje od strane nadležnih organa o novim propisima u oblasti zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite i mogućnostima da oni ostvare svoja prava u toj oblasti,
- Preporučiti MUP-u R. Srbije i Ministarstvu zdravlja R. Srbije da donešu uredbu o važnosti starih izbjegličkih legitimacija sve dok traje drugostepeni žalbeni postupak o ukidanju izbjegličkog statusa odnosno do dobijanja državljanstva po podnešenom zahtjevu.

V SARADNJA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE HRVATSKE

- Unapredijevati međusobne odnose (saradnju) u privredi, kulturi i politici,
- Obnova rada Mješovite komisije za sprovođenje sporazuma o zaštiti manjina,
- Inicirati rješavanje preostalih otvorenih pitanja u međusobnim odnosima (povratak izbjeglica, pitanje nestalih lica, imovinsko-pravna pitanja i ostala pitanja nastala raspadom Jugoslavije i sukobima koji su uslijedili),
- Očuvanje nacionalnog, vjerskog, kulturnog i jezičkog identiteta pripadnika srpske nacionalnosti u R. Hrvatskoj i hrvatskih koji žive u R. Srbiji,
- Osnivanje srpske banke u Zagrebu s ciljem podrške razvojnim i proizvodnim programima povratnika
- Razmjena podataka bitnih za proces povratka i integracije.

VI SARADNJA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I BOSNE I HERCEGOVINE

- Unapredijevati međusobnih odnosa u privredi, kulturi i politici,
- Obnova rada Savjeta za sprovođenje Sporazuma o specijalnim odnosima između R. Srbije i Republike Srpske,
- Inicirati rješavanje preostalih otvorenih pitanja u međusobnim odnosima (povratak izbjeglica, pitanje nestalih lica, imovinsko-pravna pitanja i ostala pitanja nastala raspadom Jugoslavije i sukobima koji su uslijedili),
- Razmjena podataka bitnih za proces povratka i integracije.

VII SARADNJA I RAZVIJANJE ODNOSA IZMEĐU IZBJEGLICA SA SRBIMA I PRIPADNICIMA DRUGIH NACIONALNOSTI KOJI ŽIVE U R. HRVATSKOJ I BOSNI I HERCEGOVINI

- Organizovati različite kulturne manifestacije koji imaju za cilj očuvanje tradicije, promovisanje multikulturalizma i amaterizma,
- Organizovati posjete kulturno-istorijskim spomenicima i drugim turističkim mjestima,
- Organizovati razna sportska takmičenja koja imaju za cilj povezivanje različitih grupacija u smislu nacionalnosti i regionalne pripadnosti,
- Obilježavati značajne godišnjice u našoj istoriji,
- Organizovati ljetne škole, kampove i radionice,
- Organizovati konferencije, okrugle stolove, predavanja, seminare, tribine i gostovanja na medijima
- Uspostaviti saradnju sa udruženjima izbjeglica

VIII OSNIVANJE ILI AKTIVIRANJE INSTITUCIJA ZNAČAJNIH ZA IZBJEGLICE I SRBE U HRVATSKOJ I BOSNI I HERCEGOVINI

- Osnovati radno tijelo (savjet, komisija ili grupa) sastavljeno od predstavnika resornih, ministarstava i Koalicije s ciljem da stalno sarađuje sa Vladom Republike Srbije i Koalicijom, kao i realizuje usvojeni akcioni plan rješavanja problema izbjeglica uz podršku Vlade,
- Založiti se za aktiviranje Komisije za koordinaciju procesa trajne integracije izbeglica
- Osnovati radno tijelo (savjet, komisija ili grupa) sastavljenog od predstavnika resornih sekretarijata Grada Beograda i predstavnika Koalicije ,
- Osnovati radno tijelo sastavljeno od predstavnika gradova i opština, s jedne i predstavnika Koalicije, s druge strane, na lokalnom nivou s ciljem izrade opštinskih akcionih planova za rješavanje pitanja izbjeglica,
- Osnovati dokumentaciono-istraživački centar,
- Založiti se za aktiviranje Radne grupe predviđene za provedbu Sarajevske deklaracije,
- Založiti se za aktiviranje Mješovite komisije za praćenje Sporazuma između R. Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG te pripadnika srpske i crnogorske nacionalnosti u R. Hrvatskoj,
- Osnovati Komisiju za nestala lica,
- Osnovati Sektor za susjedne zemlje pri Ministarstvu za dijasporu,
- Osnovati konzulate Republike Srbije u Kninu i Glini,
- Osnovati specijalizovanu emisiju posvećenu izbjeglicama na Radio televiziji Srbije koja bi se emitovala jednom u 7 ili 15 dana (teme: rješavanje problema izbjeglica, pozitivni i negativni primjeri angažovanja država u regionu, međunarodne zajednice, civilnog sektora u rješavanju problema i sl.),
- Osnovati specijalizovane emisije posvećene izbjeglicama na Radio televiziji Vojvodine i na gradskoj televiziji Studio B,
- Zalagati se za opstanak izbjegličkog časopisa „Pravi odgovor“.

IX OSTALA PITANJA

- Zalagati se da Vlada R. Srbije obezbjedi sredstva iz budžeta Republike Srbije za rad Koalicije,
- Zalagati za uključivanje predstavnika Koalicije u radna tijela i ostale institucije koje se bave pitanjem rješavanja problema izbjeglica na državnom, pokrajinskom i lokalnom nivou (povjereništva za izbjeglice, Komisija za reviziju izgrađenih kuća punu podršku međunarodnih organizacija u ispunjavanju programskih ciljeva Koalicije,
- Zalagati se za punu podršku međunarodnih organizacija u pronalaženju trajnih rješanja izbjeglica (povratak, integracija i ostvarenje ljudskih prava),
- Zalagati se za izradu jedinstvene baze podataka o izbjeglicama.